

Odvetniška pisarna SKUPINA 3 d.o.o.
Mladinska ulica 9
2000 Maribor

Okrožno sodišče v Celje
Prešernova ulica 22
3000 Celje

Opr. št.: ___/___

Maribor, 9. november 2025

Tožeča stranka:

CyberFare d.o.o., Ilešičeva ulica 9, 10000 Zagreb,
matična številka: HR. 63877625, ki jo po pooblastilu
zastopa odvetniška pisarna SKUPINA 3 d.o.o.,
Mladinska ulica 9, 2000 Maribor

Tožena stranka:

Svarog Artillery Systems d.o.o., Pitamicev nasip 2,
3000 Celje, matična številka: 66281349, ki jo
zastopa _____

TOŽBA
za
razvezo pogodbe

zaradi spremenjenih okoliščin

2x s prilogami
Pooblastilo priloženo
Sodna taksa: plačana po pozivu sodišča

I. DEJANSKO STANJE

CyberFare d.o.o. (v nadaljevanju tožnik) je hrvaško tehnološko podjetje specializirano za proizvodnjo računalniških in elektronskih sistemov v vojaški uporabi. Poznan je kot inovator na področju aktivnih zaščitnih sistemov (APS) ter v mednarodnem okolju sodeluje s številnimi dobavitelji elektronskih komponent. Ključne sestavne dele uvaža s strani tajvanskih proizvajalcev.

28. januarja 2024 je tožnik sklenil prodajno pogodbo s slovenskim podjetjem Svarog Artillery Systems d.o.o. (v nadaljevanju toženec), ki je specializirano za proizvodnjo oklepnih vozil. Predmet pogodbe so kompleti aktivnih zaščitnih sistemov (v nadaljevanju: APS) ActiveArmor 2.0 vključno z njihovimi nadgradnjami, v vrednosti 20 milijonov evrov. Pogodba ni predvidevala dodatnega doplačila za nadgradnje.

Dogovorjena je bila dobava v enakomernih časovnih presledkih na sedež družbe Svarog v štirih pošiljkah, ki vsebujejo 20 kompletov APS ActiveArmor. Prva dobava je bila predvidena 1. maja 2024 naslednje dobave pa sledijo v razmakih po 6 mesecev. Plačilo je bilo dogovorjeno vsaj dva meseca pred datumom dobave v enakem 6 mesečnem razmaku.

Prvo plačilo je bilo izvedeno 1. marca 2024, dobava 20 APS ActiveArmor 2.0 je bila opravljena 1. junija 2024, ne pa 1. 5. 2024 kakor je bilo dogovorjeno. Druga pošiljka je bila dobavljena 1. januarja 2025 skladno s 6 mesečnim razmakom od prejšnje pošiljke. Tožnik je dobavil 20 APS sistemov ActiveArmor 2.2.

Tožnik je 20. 1. 2025 v javnost sporočil izdajo nove tehnologije z imenom ActiveArmor 3.0. Tožena stranka je bila o tem obveščena iz javno dostopnih virov, a ni zahtevala spremembe obstoječe pogodbe. Kljub oteženim okoliščinam zaradi svetovne politike, je bil tožnik pripravljen dostaviti tretjo pošiljko z zamudo ob dodatnem plačilu toženca. Še pred realizacijo tretje pošiljke pa je hrvaška vlada sprejela sklep s katerim je prepovedala sklepanje orožarskih poslov z državami iz Bližnjega vzhoda in izpolnjevanja že sklenjenih poslov.

II. PROCESNO PRAVNA VPRAŠANJA

PRISTOJNOST SODIŠČA

MEDNARODNA IN KRAJEVNA PRISTOJNOST

Gre za pogodbeno razmerje z mednarodnim elementom, saj imata pogodbeni stranki svoj sedež v različnih državah članicah Evropske Unije. Podjetje Svarog Artillery Systems d.o.o. ima svoj sedež v Celju, Republika Slovenija, medtem ko ima podjetje CyberFare d.o.o. sedež v Zagrebu, Republika Hrvaška.

Kljub obstoju mednarodnega elementa se vprašanje mednarodno pristojnega sodišča ne presoja po pravilih mednarodnega zasebnega prava oz. uredbi EU, ki ureja pristojnost sodišč v civilnih in gospodarskih zadevah, tj. Uredba (EU) št. 1215/2012 (Bruseljska Uredba I bis). Uporaba teh pravil je bila namreč izključena z izrecnim dogovorom pogodbenih strank, kjer sta se dogovorili, da se za vse morebitne spore, ki izvirajo iz pogodbe ali so z njo povezani, uporablja slovensko pogodbeno pravo. Izrecno pa sta izključili uporabo slovenskega mednarodnega zasebnega prava ter Dunajske konvencije. Dogovor o izbiri prava ne pomeni hkrati tudi dogovora o izbiri pristojnega sodišča. Za določitev pristojnega sodišča se uporabi pravo, ki sta ga stranki izbrali. Pri določitvi pristojnega sodišča se zato uporabi nacionalni zakon Republike Slovenije, ki ureja pravdni postopek, to je Zakon o pravdnem postopku¹ (v nadaljevanju ZPP). Ker gre za spor iz premoženjskih razmerij med pravnimi osebami, ima zadeva značaj pravnega postopka.

¹ Uradni list RS, št. 73/07 – uradno prečiščeno besedilo, 45/08 – ZArbit, 45/08, 111/08 – odl. US, 57/09 – odl. US, 12/10 – odl. US, 50/10 – odl. US, 107/10 – odl. US, 75/12 – odl. US, 40/13 – odl. US, 92/13 – odl. US, 10/14 – odl. US, 48/15 – odl. US, 6/17 – odl. US, 10/17, 16/19 – ZNP-1, 70/19 – odl. US, 1/22 – odl. US, 3/22 – ZDeb in 92/24 – odl. US.

Podlago za mednarodno pristojnost slovenskega sodišča pri reševanju spora z mednarodnim elementom daje 29. člen ZPP, ki določa, da je sodišče Republike Slovenije mednarodno pristojno, kadar njegova pristojnost izvira iz določb o krajevni pristojnosti, če zakon ali pogodba med strankama ne določa drugače.

Po določbah ZPP se krajevna pristojnost deli na splošno in posebno. Slednja se deli na izbirno, izključno in podrejeno. Če bi bila določena izključna pristojnost, bi moral tožnik vložiti tožbo izključno pri sodišču, ki je za to po zakonu določeno. Ker v obravnavanem primeru izključna pristojnost ni določena, se uporabljajo pravila o splošni krajevni pristojnosti, ki določajo, da mora tožnik slediti tožencu na njegovo območje (*actor sequitur forum rei*).² V skladu z 48. členom ZPP je za sojenje zoper pravne osebe splošno krajevno pristojno sodišče, na območju katerega ima pravna oseba svoj sedež. Glede na to, da ima tožena družba svoj sedež v Celju, je splošno krajevno pristojno sodišče v Celju.

Poleg splošne krajevne pristojnosti je mogoče uporabiti tudi izbirno pristojnost, kot jo določa 485. člen ZPP, ki se uporablja v gospodarskih sporih (gre za gospodarski spor, saj izhaja iz gospodarske pogodbe). Ta določa, da je za spore iz gospodarskih pogodb, zlasti glede njihove razveze ali izpolnitve, pristojno tudi sodišče kraja, kjer bi morala biti pogodba izpolnjena (t.i. *forum solutionis*). V obravnavanem primeru se šteje, da je pogodba izpolnjena z dobavo blaga na sedež toženca, skladno z dogovorom med pogodbenima strankama. Tudi po tem merilu je torej krajevno pristojno sodišče v Celju. Splošno in izbirno je krajevno pristojno sodišče v Celju.

Na podlagi navedenega je mogoče zaključiti, da je tako splošno kot izbirno krajevno pristojno sodišče v Celju, zato ima za odločanje v tem sporu pristojnost sodišče v Celju.

STVARNA PRISTOJNOST

V civilnih sporih se stvarna pristojnost na prvi stopnje deli med okrajna in okrožna sodišča. Odločilna kriterija za določitev stvarne pristojnosti sta vrednost spornega predmeta (*competentia ratione valoris*) in pravni temelj oziroma narava spornega razmerja (*competentia ratione causae*).³

V skladu z določbo 32. člena ZPP so za odločanje o premoženjskopравnih zahtevkih, pri katerih vrednost spornega predmeta presega 20.000,00 EUR, stvarno pristojna okrožna sodišča.

ZPP v 7. točki 32. člena prav tako določa, da je, ne glede na vrednost spornega predmeta, za določanje stvarno pristojno okrožno sodišče, kadar gre za gospodarski spor. V tem primeru gre za spor med dvema gospodarskima družbama, ki izhaja in njune pogodbe, sklenjene v okviru opravljanje registrirane dejavnosti.

Na podlagi navedenega je pristojno Okrožno sodišče v Celju.

KLAVZULA O REŠEVANJU SPOROV

Pogodba vsebuje klavzulo o reševanju sporov, s katero sta se stranki dogovorili, da si prizadevata spore reševati mirno. Stranki se obvezujeta spor rešiti najprej s pogajanjem.

Obligacijski zakonik v 11. členu predpisuje, da si morajo udeleženci v obligacijskih razmerjih prizadevati, da rešujejo spore z usklajevanjem, posredovanjem ali na drug miren način. To načelo se zlasti uporablja za poslovna (pogodbena) obligacijska razmerja. Načelo usmerja pogodbeni stranki, da spore o vsebini medsebojnih pravic in obveznosti iz poslovnega razmerja rešujeta zunajsodno. Poskus zunajsodne rešitve spora, ki nastane v zvezi s posameznim poslovnim (pogodbenim) razmerjem, ne

² L. Ude, Civilno procesno pravo, Uradni List RS, Ljubljana 2022, str. 152.

³ L. Ude, Civilno procesno pravo, Uradni List RS, Ljubljana 2022, str. 147.

more biti procesna predpostavka za sodno uveljavitev zahtevka iz tega razmerja.⁴ Tako lahko tožnik vložiti tožbo, brez da bi stranki pogodbe pred tem poskusili spor rešiti s pogajanjem oziroma na miren način.

III. UPORABA PRAVA

Pogodbeni stranki sta se v predmetni pogodbi dogovorili, da se za urejanje vseh medsebojnih razmerij ter za reševanje morebitnih sporov, ki izhajajo iz pogodbe ali so z njo povezani, uporablja slovensko pogodbeno pravo kot merodajno pravo.⁵ Izključili sta uporabo pravil slovenskega mednarodnega zasebnega prava ter Dunajske konvencije. Gre za avtonomno izbiro merodajnega prava, s katero sta pogodbeni stranki uresničili načelo kolizijske avtonomije, torej svobodo pri izbiri pravnega reda, ki bo urejal njune pravice in obveznosti. Izbrano pravo tako v celoti nadomesti tisto, ki bi se sicer uporabljalo na podlagi kolizijskih pravil mednarodnega zasebnega prava.

Na podlagi navedenega dogovora se v postopku uporablja slovensko pravo, pri čemer se postopek vodi v skladu z določbami Zakona o pravnem postopku (ZPP), vsebinska presoja pa temelji na slovenskem materialnem pravu.

Ob tem je treba poudariti, da obstajajo prisilna pravila (*ius cogens*), ki učinkujejo neodvisno od volje pogodbenih strank. Vsebine teh pravil stranki ne smeta prosto spreminjati, omejevati ali izključiti, saj ta pravila določajo meje pogodbene avtonomije. Ta načela so določena v 3. členu Obligacijskega zakonika⁶ (v nadaljevanju OZ) ter v 2. členu Zakona o obveznih odnosima⁷, ki na enak način omejujeta svobodo urejanja obligacijskih razmerij, kadar bi bilo to v nasprotju s prisilnimi predpisi ali temeljnimi načeli pravnega reda.

Na tej podlagi se za odločanje v predmetni zadevi uporabi slovensko pravo, postopek pa se vodi po določbah ZPP, medtem ko se materialna vprašanja presojujejo po relevantnih določbah slovenskih zakonov.

IV. MATERIALNO PRAVNA VPRAŠANJA

OPREDELITEV NOVEGA PRODUKTA IN RAZLAGA KLAUZULE O NADGRADNJI SISTEMA

Med tožnikom in toženo stranko je bila dne 28. januarja 2024 sklenjena gospodarska prodajna pogodba, ki vzpostavlja sinalagmatsko razmerje med gospodarskima subjektoma in ureja dobavo aktivnega zaščitnega sistema (APS) za oklepna vozila (natančneje tanke), ki jih je bilo treba dobaviti na sedež toženca (v Celju). Za gospodarske subjekte se po OZ štejejo gospodarske družbe in druge pravne osebe, ki opravljajo pridobitno dejavnost, ter samostojni podjetniki posamezniki. Stranki sta sklenili prenumerandni kup (pogodbeni dogovor) znotraj katerega se je tožena stranka zavezala plačati kupnino tožniku vnaprej, še preden je bilo blago dobavljeno. Za veljavno sklenitev pogodbe je med drugim (poleg kavze, poslovne sposobnosti in sposobnosti razsojanja, svobodno oblikovane in resne volje, dopustnosti, mogočnosti ali določenosti/določljivosti predmeta) potrebno soglasje volja pogodbenih strank, ki je podano šele ob sporazumu glede bistvenih sestavin, ki predstavljajo minimalne pogoje za

⁴ N. Plavšak, M. Juhart in R. Vrenčur, *Obligacijsko pravo splošni del*, GV Založba, Ljubljana 2009, str. 154.

⁵ M. Repas, V. Rijavec, R. Knez, S. Kraljić, T. Keresteš, T. Ivanc, J. Sladič in A. Ekart, *Mednarodno zasebno pravo EU*, Uradni list RS, Ljubljana 2018, str. 419.

⁶ Uradni list RS, št. 97/07 – uradno prečiščeno besedilo, 64/16 – odl. US in 20/18 – OROZ631.

⁷ NN 35/05, 41/08, 125/11, 78/15, 29/18, 126/21, 114/22, 156/22, 155/23.

veljavnost pogodbe. Pri prodajnih pogodbah med gospodarskimi subjekti to predstavlja blago, medtem ko kupnina ne predstavlja bistvene sestavine.⁸ Predmet obveznosti mora zadostiti kriterijem OZ, ki zahteva, da je predmet mogoč, dopusten in določen ali določljiv, to pa je le, če pogodba vsebuje podatke, s katerimi ga je mogoče določiti.⁹ V prodajni pogodbi se nahaja klavzula o nadgradnji sistema, ki določa bistveno sestavino – to so kompleti aktivnega zaščitnega sistema ActiveArmor 2.0 in vsaka njena nadgradnja v času trajanja pogodbe, za katere se ne predvideva dodatnega plačila.

Posel med strankama je poznan tudi kot t.i. nefiksen posel oz. posel, znotraj katere pravočasna izpolnitev ni bistvena sestavina.¹⁰ Za razliko od fiksnega posla, kjer je pravočasna izpolnitev bistvena sestavina, ne pride do avtomatske razveze pravnega posla po zakonu. Stranka ima v primeru zamudne izpolnitve pravico odstopiti od pogodbe, če v razumnem roku obvesti in poda nov rok za izpolnitev.^{11, 12, 13, 14} Plačilo za prvo pošiljko (20 kompletov APS ActiveArmor 2.0) je toženec opravil 1. marca 2024, kot je bilo predvideno, medtem ko je tožnik prvo pošiljko dobavil dva meseca kasneje od predvidenega roka. S tem ko toženec ni ugovarjal zamudni izpolnitvi, se šteje da je vanjo privolil in s tem izgubil možnost odstopa od pogodbe.

Plačilo za drugo pošiljko (20 kompletov APS ActiveArmor 2.2) je toženec opravil v 6 mesečnem razmaku, 1. septembra 2024, medtem ko je toženec dobavo opravil v 6 mesečnem razmaku od zamujenega roka, torej 1. januarja 2025. Ker ugovora s strani toženca ni bilo, smatramo da je ta ne le privolil v zamudo temveč z molkom ustvaril prakso med strankama, kjer se dobave izvajajo v 2-mesečnem zamiku od prvotno mišljenega datuma. Res je, da molk za stranke ne ustvarja obveznosti, a bi lahko na podlagi sklepanja po podobnosti (kjer se pravno neurejenemu primeru pripiše enaka pravna posledica, kot je določena v podobnem primeru, ki je pravno urejen; *argumentum a simili ad simile*)¹⁵ sklepali, da ustvarja učinke za gospodarske subjekte, ki so v stalni poslovni vezi, tako kot ustvarjajo učinek pri molku naslovnika ob podani ponudbi.¹⁶

Do nesporazuma med strankama je prišlo pri dobavi tretje pošiljke, ki je bila predvidena 1. julija 2025 in za katero je plačilo bilo opravljeno 1. marca 2025. Toženec klavzulo o nadgradnji sistema razlaga v smislu, da je upravičen do novega produkta tožnika. Tožnik meni, da sistem ActiveArmor 3.0 po svoji vsebini, arhitekturi in namenu ne predstavlja nadgradnje v smislu te klavzule, temveč gre za nov produkt, ki izstopa iz okvirja obstoječe pogodbe.

Tehnično gledano je ActiveArmor 3.0 popolnoma nova generacija sistema, saj vključuje spremenjeno strojno arhitekturo, nov namen uporabe (sistem za havbice namesto za tanke) ter zahteva bistveno višje stroške integracije, kar presega običajen pomen pojma nadgradnje. V tehnološkem in pravnem smislu se nadgradnja nanaša na izboljšavo obstoječega produkta znotraj iste platforme, medtem ko sprememba, ki vpliva na osnovno funkcionalnost in namen, predstavlja novo produktno linijo. Ta opredelitev se uporablja tudi v praksi EU glede novega produktnega življenjskega cikla, kot izhaja iz dokumenta BusinessEurope NLF Roadmap¹⁷, kjer je navedeno, da bistvene tehnične ali funkcionalne spremembe

⁸ 44. člen OZ.

⁹ 38. člen in 34. člen OZ.

¹⁰ 105. člen OZ.

¹¹ Načela, opredelitve in vzorčna pravila evropskega zasebnega prava, Osutek skupnega referenčnega okvira (DCFR), knjiga III, oddelek 4, pododdelek 3, člen 3:508, stran 246.

¹² Načela mednarodnih trgovinskih pogodb UNIDROIT 2016, poglavje 7, oddelek 3, člen 7.3.1.

¹³ Načela evropskega pogodbenega prava 2002, poglavje 9, oddelek 3, člen 9:303, str. 28.

¹⁴ 105. člen OZ.

¹⁵ Višje sodišče v Ljubljani, sklep II Ip 3808/2015 dne 2. 12. 2015 (ECLI:SI:VSLJ:2015:II.IP.3808.2015); Višje sodišče v Ljubljani, Sklep I Cp 1835/2022 z dne 25. 11. 2022 (ECLI:SI:VSLJ:2022:I.CP.1835.2022).

¹⁶ 30. člen OZ.

¹⁷ Komentar Konfederacije evropskih podjetij, 2020, str. 4 <https://www.businesseurope.eu/wp-content/uploads/2025/02/nlf_roadmap_input_final_1_12_2020-f68-1.pdf?utm_source=chatgpt.com> (dostopno 29. oktober 2025).

sprožijo nov produktni cikel. Na podlagi harmonizacijskega akta Evropske unije se kot nov produkt šteje tisti, ki je bil predmet pomembnih sprememb ali nadgradenj, katerih namen je spremeniti njegovo prvotno delovanje, namen ali tip. Takšna sprememba pomeni, da produkt preseže okvir vzdrževanja ali običajnih posodobitev in s tem vzpostavi novo proizvodno enoto. Če pa programska sprememba spremeni prvotno funkcionalnost, namen ali tip izdelka in to ni bilo predvideno v začetni oceni tveganja, se šteje, da je produkt bistveno spremenjen in s tem nov.¹⁸ Čeprav sistem ActiveArmor 3.0 ne sodi v kategorijo umetne inteligence, je mogoče po analogiji *intra legem* (oz. *argumentum a simili ad simile*; sklepanje po podobnosti) uporabiti načela iz Uredbe (EU) o umetni inteligenci (AI Act),¹⁹ saj se ta ukvarja z vprašanjem, kdaj sprememba obstoječega sistema pomeni nov produkt. V skladu s členom 3/23 in uvodno izjavo 128 Uredbe (EU) o umetni inteligenci se za »bistveno spremembo« šteje vsaka sprememba sistema po tem, ko je bil dan na trg ali v uporabo, če taka sprememba ni bila predvidena v začetni oceni skladnosti in vpliva na prvotni namen ali skladnost sistema z zahtevami iz poglavja III. Uredba dodatno določa, da kadar pride do spremembe operacijskega sistema ali programske arhitekture, oziroma kadar se spremeni namen uporabe sistema, se ta šteje za nov sistem, ki mora opraviti novo presojo skladnosti.

Če sklepamo po podobnosti (*argumentum a simili ad simile*)²⁰ in rečemo, da se lahko ista argumentacija uporablja tudi za APS, ki je, čeprav ne sistem umetne inteligence, še vedno sistem, to vodi do zaključka, da kadar se, kot v obravnavanem primeru, spremeni osnovna arhitektura in namen uporabe (iz sistema za tanke v sistem za havbice), ne moremo več govoriti o nadgradnji istega sistema, temveč o bistveno spremenjenem produktu. Takšna sprememba presega okvir redne nadgradnje, saj vpliva na osnovne funkcionalnosti in zahteva ponovno oceno skladnosti. Zato je razumno sklepati, da sistem ActiveArmor 3.0 predstavlja novo generacijo produkta, ki ni zajeta v pogodbeni obveznosti dobavitelja za »nadgradnjo sistema«. Iz navedenega izhaja, da se ActiveArmor 3.0 pravno in dejansko šteje za nov produkt, saj izpolnjuje vse elemente bistvene spremembe – drugačen namen, drugačno arhitekturo in spremenjen stroškovni profil.

Po 82. členu OZ se pogodba razlaga skladno z namenom pogodbenikov in gospodarskim smislom pogodbe. Namen pogodbenikov v konkretnem primeru je bil sklenitev pogodbe za sistem APS namenjen tankom, zato klavzule o nadgradnji ni mogoče razlagati tako široko, da bi vključevala popolnoma novo generacijo izdelka, ki je namenjena drugi vrsti artilerijske opreme. Takšna razlaga bi bila v nasprotju z gospodarskim smislom pogodbe, saj bi pomenila nalaganje nesorazmernega bremena tožniku, kar je v nasprotju z načelom enake vrednosti dajatev (8. člen OZ), spoštovanje in upoštevanje katerega se zahteva pri sklepanju dvostranskih pogodb, in s temeljnim načelom pogodbenega prava, da pogodba ne more ustvariti obveznosti, ki niso bile dogovorjene. Po mednarodnih gospodarskih običajih in načelih se morebitne vrzeli v pogodbi zapolnijo z določili, ki so primerna glede na okoliščine, namen pogodbe, načelo dobre vere in razumnost^{21, 22}. Tožena stranka ni mogla razumno pričakovati, da bi se obveznost brezplačne dobave nanašala tudi na popolnoma nov produkt, ki se razlikuje po funkciji in zasnovi. Načelo, ki je uveljavljeno tako v evropskem civilnem pravu kot tudi v slovenskem obligacijskem pravu ter mednarodnih instrumentih pogodbenega prava, določa, da se pogodba razlaga s pristopom "*faceur pur le contract*" oziroma favoriziranja pogodbe²³ (torej tako, da se ohrani njena veljavnost²⁴). To pomeni, da je treba sporne določbe razlagati ozko – v okviru iste produktne linije in ne kot avtomatsko vključitev novih generacij izdelkov. Poleg tega OZ vsebuje tudi dopolnilo pravilo, po katerem je nejasna določila v odplačni pogodbi treba razlagati tako, da so vzajemne dajatve v

¹⁸ The 'Blue Guide' on the implementation of EU product rules 2022 (2022/C 247/01), člen 2.1.

¹⁹ Uredba (EU) 2024/1689 Evropskega parlamenta in Sveta.

²⁰ <<https://www.iusinfo.si/medijsko-sredisce/v-srediscu/analogija-kot-prav-n-o-razmerje-skladnosti-med-podobnimi-primeri-307177>> (dostopno dne 3. novembra 2025).

²¹ UNIDROIT PRINCIPLES OF INTERNATIONAL COMMERCIAL CONTRACTS 2016, člen 4.8.

²² DCFR, knjiga II, poglavje 9, razdelek 1, člen 9:101, str. 219.

²³ DCFR, poglavje Principles, 17. načelo, str. 72

²⁴ The Principles Of European Contract Law 2002, poglavje 5, člen 5:106, str. 18; <<https://www.internationalcontracts.net/international-law-documents/Principles-of-European-Contract-Law.pdf>>; določba DCFR (člen II–8:103, str. 253).

pravičnem razmerju.²⁵ Takšna razlaga je mogoča le, če pogodbo interpretiramo brez vključitve novega produkta kot bistven sestavine, saj bi taka vključitev povzročila neenakovrednost med obveznostmi pogodbenih strank.

Po številnih virih gre v primeru ActiveArmor 3.0 za bistveno spremenjen sistem, ki šteje za začetek novega produktnega cikla in s tem za novo pogodbeno fazo, kar pomeni, da bi bilo treba o novi generaciji sistema skleniti novo pogodbo. Zato tožnik utemeljeno zatrjuje, da sistem ActiveArmor 3.0 ne spada v pogodbeni obseg iz klavzule o nadgradnji in da tožena stranka nima pravne podlage za zahtevo po brezplačni dobavi novega sistema. Takšna razlaga je skladna z načelom enakovrednosti dajatev, gospodarskim smislom pogodbe in pravno znanostjo EU (nauki najbolj kvalificiranih pravnih strokovnjakov različnih narodov, kot pomožno sredstvo, za ugotavljanje pravnih pravil)²⁶, ki jasno razlikuje med nadgradnjo obstoječega produkta in razvojem novega.

GEOPOLITIČNE SPREMEMBE

Jeseni 2023 je Tajvan napovedal možnost dviga izvoznih carin za tehnološke komponente do 20 odstotkov, v kolikor bi na volitvah v Združenih državah Amerike zmagal republikanski kandidat. Po njegovi izvolitvi je Tajvan dne 5. maja 2025 uvedel nove izvozne carine, ki so zajele tudi elektronske in računalniške mikročipe, uporabljene v proizvodnji sistemov APS. Uvedba novih carin je povzročila približno 50 odstotni dvig cen teh komponent, kar je bistveno vplivalo na ekvivalentnost pogodbenih razmerij. Zaradi nenadne in nepredvidene spremembe okoliščin je med pogodbenima strankama nastalo očitno nesorazmerje v vzajemnih dajatvah, kar pomeni, da pogodba pod nespremenjenimi pogoji ne more več ostati v veljavi na pravičen in uravnotežen način.

Temeljno načelo pogodbenega prava *pacta sunt servanda* določa, da so pogodbe zavezujoče in jih morajo stranke izpolniti. To načelo je uzakonjeno v 9. členu OZ. Kljub temu pravo predvideva izjemo v primeru bistveno spremenjenih okoliščin (*rebus sic stantibus*), ki je določena v 112. členu OZ. Pogodba se ne razveže, če so bile okoliščine predvidljive, če je stranka v zamudi ali če druga stranka pristane na pravično spremembo pogodbe. Sodna praksa poudarja, da vsaka podražitev ne predstavlja spremenjene okoliščine v pravnem smislu. To so le nenadne, nepredvidljive in izjemne okoliščine, ki povzročijo očitno nesorazmerje med dajatvami. Sodišča poudarjajo, da vsaka podražitev ne pomeni pravno relevantno spremenjeno okoliščino. Višje sodišče v Ljubljani je v več zadevah²⁷ zavzelo stališče, da običajna rast cen ne zadostuje, medtem ko lahko nenaden in izrazit skok preseže prag običajnega poslovnega tveganja ter upraviči uporabo 112. člena OZ. Vrhovno sodišče je prav tako v zadevi²⁸ poudarilo, da je uporaba tega instituta dopustna tudi pri oteženi izpolnitvi denarne obveznosti.

V obravnavanem primeru je prišlo do nenadne, več kot 50-odstotne podražitve mikročipov v kratkem časovnem obdobju, kar presega običajne gospodarske trende in ustaljena tveganja, povezana s poslovanjem na trgu tehnoloških komponent. Gre za nepredviden in izjemno intenziven dvig cen, ki je

²⁵ 84. člen OZ.

²⁶ P. Weingerl, M. Tratnik, Izbrana poglavja mednarodnega prava, Uradni list Republike Slovenije, 2023, str. 39.

²⁷ Višje sodišče v Ljubljani, sodba in sklep I Cpg 573/2015 z dne 8. 7. 2015 (ECLI:SI:VSLJ:2015:I.CPG.573.2015), Višje sodišče v Ljubljani, sklep II Cp 3916/2009 z dne 7. 4. 2010 (ECLI:SI:VSLJ:2010:II.CP.3916.2009), Višje sodišče v Ljubljani, sodba in sklep II Cp 829/2012 z dne 16. 5. 2016 (ECLI:SI:VSLJ:2012:II.CP.829.2012).

²⁸ Višje sodišče v Ljubljani, sodba I Cp 1507/2010 z dne 15. 9. 2010 (ECLI:SI:VSLJ:2010:I.CP.1507.2010).

povzročil očitno porušenje ekvivalentnosti vzajemnih dajatev ter s tem pogoje za uporabo instituta spremenjenih okoliščin.

Stranki sta imeli vzpostavljeno prakso, da se plačila izvajajo vnaprej – praviloma dva do štiri mesece pred dobavo blaga. Ker je toženec plačal 1. Marca 2025, tožeča stranka pa bi morala svojo obveznost izpolniti šele julija, v času uvedbe novih carin (5. maj 2025) še ni bila v zamudi. To pomeni, da je do spremembe okoliščin prišlo pred zapadlostjo obveznosti, kar skladno s sodno prakso ²⁹ omogoča uporabo instituta *rebus sic stantibus*.

Glede na intenzivnost spremembe in dejstvo, da je porast cen bistveno presegel običajne gospodarske fluktuacije (primerjalno je Višje sodišče v Ljubljani ugotovilo³⁰, da 10-odstotno odstopanje še ne pomeni bistvene spremembe), je 50-odstotna podražitev pravno relevantna in opravičuje razvezo ali spremembo pogodbe po 112. členu OZ.

Zaradi izpolnjenih pogojev iz 112. člena OZ je uporaba instituta spremenjenih okoliščin pravno utemeljena. Tožnik je pripravljen prevzeti del posledic (20 %), vendar preostali del podražitve predstavlja nerazumno breme, ki ga ni pravično naložiti izključno eni stranki. Zato je primerno, da sodišče pogodbo razveže ali prilagodi tako, da se ponovno vzpostavi ravnotežje vzajemnih dajatev. Ohranitev pogodbe v prvotni obliki bi bila v nasprotju z načelom vestnosti in poštenja ter načelom enakovrednosti dajatev.

VLADNA PREPOVED REPUBLIKE HRVAŠKE

Iz javno dostopnih informacij je razvidno, da toženec približno 25% svojih tankov distribuira oziroma izvaža na trge držav Bližnjega vzhoda. Dne 1. junija 2025 je Vlada Republike Hrvaške sprejela vladno prepoved, s katero je hrvaškim gospodarskim subjektom prepovedala izvajanje orožarskih poslov z državami Bližnjega vzhoda.

Ta vladna prepoved ima naravo prisilnega predpisa (*ius cogens*), torej pravnega pravila, katerega vsebine pogodbene stranke ne morejo prosto določati, spreminjati ali izključiti. Posledično obveznosti, ki so v nasprotju s takšnim predpisom, ni dovoljeno izpolnjevati. V skladu s 3. členom OZ lahko pogodbene stranke sicer prosto urejajo obligacijska razmerja, vendar ne smejo ravnati v nasprotju z ustavo, prisilnimi predpisi ali moralnimi načeli.

Ker bi nadaljnje dobava APS sistemov pomenila sodelovanje (posredno pomoč) pri izvozu orožja v države, za katere velja prepoved, bi takšno ravnanje predstavljalo neposredno kršitev obveznega vladnega sklepa in s tem protipravno izpolnitev pogodbe. Izpolnitev pogodbenih obveznosti bi bila za tožnika ne le otežena, temveč pravno nemogoča, saj bi pomenila ravnanje v nasprotju z veljavnim pravnim redom in bi lahko predstavljala kaznivo dejanje za tožnika. Načelo vestnosti in poštenja iz 5. člena OZ zahteva, da pogodbeni stranki ravnata pošteno in v skladu z dobrimi poslovnimi običaji. Od tožnika se zato ne more pričakovati, da bi izpolnjeval pogodbo, katere izvršitev bi pomenila kršitev prisilnega predpisa.

²⁹ Višje sodišče v Ljubljani, sodba in sklep I Cpg 212/2011 z dne 25. 5. 2011 (ECLI:SI:VSLJ:2011:I.CPG.212.2011).

³⁰ Višje sodišče v Ljubljani, sodba in sklep II Cp 829/2012 z dne 16. 5. 2012 (ECLI:SI:VSLJ:2012:II.CP.829.2012).

V skladu s 116. členom OZ obveznost ugasne, če postane njena izpolnitev nemogoča zaradi okoliščin, za katere dolжник ne odgovarja. V tem primeru je vladna prepoved zunanja, nepričakovana in neizogibna okoliščina, na katero tožnik ni mogel vplivati. Gre za dogodek, ki izpolnjuje pogoje višje sile, saj izvira iz zunanje sfere dolžnika, njegovih posledic pa ni bilo mogoče predvideti, se jim izogniti ali jih odvrniti.³¹

Institut višje sile, čeprav ni izrecno definiran v OZ, izhaja iz več določb, zlasti iz 153. člena in 240. člena, ki dolžnika oproščata odgovornosti, kadar je nastanek škode ali neizpolnitev posledica zunanjih, nepredvidljivih in neizogibnih dogodkov. Vladna prepoved orožarskih poslov je torej tipičen primer višje sile, saj je bila nepredvidljiva, zunanjega izvora, neodvisna od volje tožnika in neizogibna. Tožnik na njene nastanke ni mogel vplivati in je ni mogel preprečiti. Zaradi tega ne more odgovarjati za posledice, ki jih ta dogodek povzročil. Vendar pa se v tem primeru učinki višje sile ne odražajo zgolj kot podlaga za oprostitev odgovornosti, temveč kot vzrok za nastanek spremenjenih okoliščin v smislu 112. člena OZ. Po 112. členu OZ lahko pogodbenega stranka zahteva razvezo pogodbe, če po njeni sklenitvi nastanejo okoliščine, ki bistveno otežujejo izpolnitev obveznosti ene stranke ali onemogočajo dosega namena pogodbe, zaradi česar bi bilo nepravilno ohraniti pogodbo v veljavi takšno kakršna je. Namen pogodbe se po sprejetju vladne prepovedi ne more več doseči. Pogodba zato očitno ne ustreza več pričakovanjem strank, njeno ohranjanje pa bi bilo nepravilno in v nasprotju z načelom vestnosti in poštenja. Gre za spremenjene okoliščine, ki jih tožnik ni bil dolžan upoštevati ob sklenitvi pogodbe, zato so izpolnjene vse predpostavke iz drugega odstavka 112. člena OZ. Spremenjene okoliščine prav tako niso nastopile po izteku roka za izpolnitev obveznosti, zato omejitve iz tretjega odstavka 112. člena OZ niso podane.

Iz navedenih razlogov tožnik utemeljeno zahteva, da sodišče na podlagi 112. člena OZ pogodbo razveže, saj so spremenjene okoliščine, povzročene z nastopom višje sile, bistveno porušile ravnotežje med strankama in onemogočile uresničitev pogodbenega namena. Subsidiarno tožnik predlaga, da sodišče ugotovi, da je pogodba prenehala zaradi pravne nemožnosti izpolnitve po 116. členu OZ. V luči teh sprememb tožeča stranka toženi stranki ponuja sklenitev nove pogodbe (nova pogodba v prilogi).

³¹ N. Plavšak, M. Juhart in R. Vrenčur, *Obligacijsko pravo splošni del*, GV Založba, Ljubljana 2009, str. 426-427.

Glede na zgoraj navedeno tožeča stranka naslovnemu sodišču predlaga, da razpiše glavno obravnavo, obravnava dokazne predloge in

razsodi:

- 1. Pogodba med toženo in tožečo stranko naj se razveže zaradi spremenjenih okoliščin.**
- 2. Podredno, če sodišče ne bi ugodilo primarnemu zahtevku, naj ugotovi, da je pogodba prenehala zaradi nezmožnosti izpolnitve.**
- 3. Tožena stranka je dolžna povrniti tožeči stranki vse stroške tega postopka v roku 30 dni od prejema sodne odločbe, v primeru zamude z zakonskimi zamudnimi obrestmi od poteka paricijskega roka dalje do plačila, pod izvršbo.**

TOŽEČA STRANKA

po pooblaščenju Odvetniška pisarna SKUPINA 3 d.o.o.

Stroškovnik:

- Posvet s stranko (tar. št. 43/1)	100 točk
- Pregled listin (tar. št. 43/2)	200 točk
- Tožba (tar. št. 19/1)	600 točk
- materialni stroški	2% skupne vrednosti storitve
- DDV	22%
- Sodna taksa	po odmeri sodišča

Priloge:

- pooblastilo,
- nova pogodba.

POOBLASTILO

Podpisani: Stjepan Horvat, Ilešičeva cesta 9, 10 000 Zagreb, pooblaščenec

ODVETNIŠKO DRUŽBO SKUPINA 3 D.O.O.

s sedežem na naslovu Mladinska ulica 9, 2000 Mariboru, da mi v skladu s predpisi o odvetništvu nudi pravno pomoč, zlasti pa da me zastopa v vseh postopkih pred sodišči, drugimi državnimi organi, v zadevah pred pravnimi osebami, ustanovami, zavodi, civilnimi pravnimi in fizičnimi osebami, da v mojem imenu sklepa poravnave in pogodbe, da me pravo veljavno zavezuje in potrjuje zadostitev mojih zahtevkov, ter da vloži vsa redna in izredna pravna sredstva.

Pooblastilo obsega tudi sprejem odločb, vabil, vlog nasprotnih strank in drugih pisanj, potem ko je dano pooblastilo in v zvezi z zadevo, v kateri je pooblastilo dano. Pooblastilo obsega tudi sprejemanje denarja in drugih vrednosti za stranko in izrecno pooblastilo za zastopanje na poravnalnem naroku in sklenitev sodne ali izvensodne poravnave. Pooblastilo ne obsega preverjanja podatkov o stečajnem postopku, postopku prisilne poravnave ali likvidacijskem postopku, razen če ni to v pooblastilu posebej navedeno.

Potrjujem, da me je odvetniška družba seznanila, da ji moram pojasniti vsa dejstva in okoliščine v zvezi z zadevo in ji predložiti vse dokaze ob podpisu pooblastila, da sem seznanjen s približno oceno stroškov zastopanja in grobo oceno izida postopka in da opozorjen na posledice, ki nastanejo v primeru, če navedbe in dokazi niso navedeni in predloženi v rokih, ki jih določajo predpisi ali na poziv odvetniške družbe.

Če odvetniški družbi ne navedem vseh dejstev in predložim dokazov, s katerimi razpolagam v rokih, navedenih v prejšnjem odstavku, odvetniška družba ni dolžna prevzeti zastopanja oz. lahko pooblastilo odpove, niti ni odgovorna za škodo, ki nastane zaradi moje neaktivnosti.

Zavežujem se, da bom poravnal na poziv in brez zamude vse odvetniške storitve po odvetniški tarifi, v kolikor pa je sklenjen poseben pisni dogovor o višini nagrade za opravljanje pravnih storitev pa nagrado po tem dogovoru, ter stroške in izdatke za izvršena opravila.

Zavežujem se, da bom odvetniški družbi v primeru spremembe kontaktnih podatkov, nemudoma, najkasneje pa v roku 48 ur po spremembi podatkov sporočil nove podatke, kjer bom dosegljiv, sicer je odvetniška družba prosta vsakršne odgovornosti za škodo nastalo zaradi ne posredovanja točnih podatkov.

Soglašam, da mi odvetniška družba vsa pisanja posreduje z ne priporočeno pošto in izjavljam, da me je odvetniška družba seznanila, da je izid postopka nepredvidljiv in se je zavezala le, za zastopanje z vso profesionalno skrbnostjo in ne za uspeh.

Za spore, ki utegnejo nastati iz tega pooblastilnega razmerja, se pooblastitelj in pooblaščenec dogovorita za pristojnost sodišča po sedežu odvetniške družbe in uporabo prava Republike Slovenije.

Maribor, dne 5. november 2025

Sprejemem pooblastilo in zastopstvo:

Odvetniška pisarna Skupina 3 d.o.o.

Mladinska ulica 9,

2000 Maribor

SKUPINA 3

Pooblastitelj:

Stjepan Horvat

S. Horvat

PRODAJNA POGODBA

ki jo skleneta:

PRODAJALEC:

CyberFare d.o.o.
Ilešičeva ulica 9
10000 Zagreb
Republika Hrvaška
D. Š.: 63877625
(v nadaljevanju: prodajalec)

in

KUPEC:

Svarog Artillery Systems d.o.o.
Pitamicev nasip 2
3000 Celje
Republika Slovenija
D. Š.: 66281349
(v nadaljevanju: kupec)

kakor sledi:

1. člen

Pogodbeni stranki sporazumno ugotavljata:

1. je prvotna prodajna pogodba z dne 28. januarja 2024 med strankama predvidevala dobavo štirih pošiljk sistemov ActiveArmor 2.0 in njenih nadaljnih nadgrajenih verzij brez dogovorjenega doplačila,
2. je po razvoju nove tehnologije ActiveArmor 3.0 prišlo do tehnične nadgradnje proizvoda, ki predstavlja nov in samostojen produkt,
3. so se po sklenitvi prvotne pogodbe drastično povečali proizvodni stroški zaradi:
 - a. uvedbe novih carin in izvoznih omejitev Tajvana za tehnološke komponente,
 - b. povišanja cen mikročipov in drugih polprevodniških komponent za približno 50 %,
4. je Vlada Republike Hrvaške z dnem 1. junija 2025 sprejela sklep o prepovedi orožarskih poslov z državami Bližnjega vzhoda,

5. bi nadaljevanje poslovanja kupca s subjekti ali državami na Bližnjem vzhodu pomenilo posredno protipravno ravnanje prodajalca,
6. je zato v interesu obeh strank, da se:
 - a. za preostali dve pošiljki (3. in 4.) sklene nova pogodba z upoštevanjem spremenjenih okoliščin,
 - b. naknadno, na podlagi vrednosti novega produkta, določi doplačilo za nadgrajeno verzijo APS ActiveArmor 3.0,
 - c. določi 30-odstotno doplačilo k prvotni ceni zaradi nepredvidenih carinskih in nabavnih stroškov,
 - d. vključi izrecna prepoved nadaljnje prodaje sistemov na trgih Bližnjega vzhoda,
 - e. ter določi odškodninska odgovornost kupca v primeru, da bi zaradi kršitve te prepovedi prodajalcu nastale sankcije ali druga škoda s strani Republike Hrvaške ali drugih organov.

2. člen – predmet pogodbe

Prodajalec se zavezuje, da bo kupcu dobavil aktivne zaščitne sisteme ActiveArmor 3.0 (v nadaljevanju: sistemi), kupec pa se zavezuje, da bo zanje plačal dogovorjeno kupnino pod pogoji, določenimi v tej pogodbi.

Predmet pogodbe so dve pošiljki po 20 kompletov sistemov ActiveArmor 3.0, skupaj 40 kompletov.

3. člen – dobavni roki

Dobava bo izvedena v dveh pošiljkah:

- 3. pošiljka: do 1. marca 2026,
- 4. pošiljka: do 1. septembra 2026.

Dobava bo izvedena na naslov sedeža kupca v Celju, Slovenija.

4. člen – kupnina in plačilni pogoji

Stranki ugotavljata, da je kupec skladno s pogodbo z dne 28. januarja 2024 že poravnal kupnino za tretjo pošiljko aktivnih zaščitnih sistemov (plačilo z dne 1. marca 2025).

Ker pa se je v vmesnem času bistveno spremenilo poslovno in carinsko okolje, se kupec s to pogodbo zavezuje, da bo za tretjo pošiljko poravnal, poleg doplačila za nov produkt tudi dodatno doplačilo v višini 30 % prvotno dogovorjene vrednosti pošiljke, izključno za pokritje povišanih carinskih, uvoznih in nabavnih stroškov.

Za četrto pošiljko se stranki dogovorita, da znaša kupnina 30 % višjo vrednost glede na ceno, dogovorjeno v pogodbi z dne 28. januarja 2024, in vključuje že vse spremenjene stroške proizvodnje in uvoza komponent ter dodatek za prodajo novega produkta.

Kupec se zavezuje, da bo:

- doplačilo za tretjo pošiljko poravnal najpozneje do 1. januarja 2026,
- kupnino za četrto pošiljko poravnal vnaprej, najpozneje dva meseca pred dobavo (torej 1. julija 2026), na transakcijski račun prodajalca: IBAN: HR00 1234 5678 9012 345, odprt pri Zagrebački banki.

Vse cene so izražene v evrih (EUR) in ne vključujejo morebitnih davkov, dajatev ali stroškov prevoza, razen če ni drugače pisno dogovorjeno.

5. člen – prepoved nadaljnje prodaje in uporabe na Bližnjem Vzhodu

Kupec se izrecno zavezuje, da:

1. tankov oz. oklepnih vozil z vgrajenim sistemom ActiveArmor 3.0 ne bo prodajal, izvažal ali kako drugače omogočal dostopa do njih poslovnim subjektom ali državam Bližnjega vzhoda,
2. ne bo sodeloval v nobenih pogodbah, poslih ali projektih, pri katerih bi bil predmet prodaje ali uporabe izdelek, ki vsebuje te sisteme,
3. bo o vseh posrednih pogodbenih partnerjih, ki bi lahko vplivali na nadaljnjo prodajo ali izvoz, pisno obvestil prodajalca.

V primeru kršitve tega člena se šteje, da prodajalec ravna v nasprotju z javnim redom Republike Hrvaške, posledično pa ta ni več dolžan izpolniti pogodbenih obveznosti.

6. člen – odškodninska odgovornost

Če zaradi kršitve 4. člena prodajalcu nastane škoda, vključno s sankcijami, kaznimi ali drugimi ukrepi, ki jih izreče Vlada Republike Hrvaške ali drugi organi, je kupec dolžan:

- prodajalcu v celoti povrniti vso neposredno in posredno nastalo škodo,
- kriti vse stroške pravnega zastopanja in morebitnih sodnih postopkov.

Ta odgovornost vključuje tudi regresne zahtevke tretjih oseb, ki bi zaradi kršitve utrpeli škodo.

7. člen - višja sila

Stranki ne odgovarjata za zamudo ali neizpolnitev, če je ta posledica višje sile, vključno s političnimi omejitvami, vojnim stanjem, kibernetскими napadi ali embargi.

8. člen – uporabno pravo in reševanje sporov

Za to pogodbo se uporablja slovensko pravo, ob izključitvi pravil mednarodnega zasebnega prava in Dunajske konvencije o mednarodni prodaji blaga.

Stranki si bosta prizadevali vse spore reševati sporazumno.

9. člen – končne določbe

Ta pogodba nadomešča vse predhodne dogovore v zvezi s 3. in 4. pošiljko APS sistemov. Sestavljena je v dveh izvodih, po en izvod za vsako stranko.

V Celju, dne _____ 2025

Za prodajalca:

Stjepan Horvat

Direktor, CyberFare d.o.o.

Za kupca:

Mark Bohinc

Direktor, Svarog Artillery Systems d.o.o.